

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Molka a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **I. B.**, zast. JUDr. Jiřím Kacafírkem, advokátem se sídlem Pražská 84/15, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 9. 2022, č. j. OAM-2299-13/ZR-2022, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 12. 5. 2023, č. j. 55 A 49/2022 - 94,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví zrušil platnost žalobcova povolení k trvalému pobytu na území České republiky podle § 77 odst. 2 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců"), a dle § 77 odst. 3 téhož zákona mu stanovil lhůtu k vycestování z území České republiky 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Plzni (dále jen „krajský soud"), který ji zamítl rozsudkem ze dne 9. 12. 2022, č. j. 55 A 49/2022-55, jelikož se ztotožnil se závěrem žalovaného, že žalobce opakovaně závažným způsobem narušil veřejný pořádek. Žalobce byl rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 3 T 9/2020, shledán vinným z pokračujícího zločinu zkrácení daně, poplatku nebo podobné povinné platby dle § 240 odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestního

zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“). Spácháním tohoto trestného činu žalobce naplnil podmínku vyžadovanou § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců pro zrušení platnosti povolení k pobytu.

[3] Tento rozsudek zrušil Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) rozsudkem ze dne 23. 3. 2023, č. j. 9 Azs 47/2023-42, a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Důvodem zrušení bylo nedostatečné vypořádání námitek ohledně nepřiměřeného zásahu do žalobcova soukromého a rodinného života a neposouzení včasnosti námitek uplatněných v replice a při ústním jednání dne 9. 12. 2022.

[4] Krajský soud následně žalobu znovu zamítl, a to rozsudkem uvedeným v záhlaví. Zopakoval své závěry z původního rozsudku ohledně nedůvodnosti námitky porušení zásady *ne bis in idem* a nesprávného přihlédnutí k dřívějšímu odsouzení žalobce za jiný trestný čin. K námitkám ohledně opakovaného závažného narušení veřejného pořádku, neposouzení konkrétního nebezpečí pro veřejný pořádek a tvrzení, že je žalobce rodinným příslušníkem občana EU, krajský soud odkázal na výše uvedený rozsudek č. j. 9 Azs 47/2023-42, ve kterém NSS neshledal tyto námitky důvodnými.

[5] Krajský soud při novém posouzení neshledal důvodnou námitku nepřiměřeného zásahu do žalobcova soukromého a rodinného života. Žádná ze skutečností, které žalobce uvedl v žalobě a dále rozvedl v replice ze dne 14. 11. 2022, nepřevažuje nad veřejným zájmem na zrušení platnosti jeho povolení k trvalému pobytu. Žalobce nedosahuje důchodového věku, naopak může pracovat v zemi původu. Žalobce sice pobývá na území ČR přes dvacet let, ovšem v průběhu této doby se dopustil trestného činu ublížení na zdraví a následně začal dlouhodobě páchat závažnou hospodářskou trestnou činnost. V zemi původu žalobce strávil více než třicet let, tedy většinu svého života. I pokud by bylo pravdou, že již nemá v zemi původu zázemí, nejedná se o situaci odlišnou od té, kterou již zažil, když se rozhodl pobývat na území ČR. Ohledně rodinné situace krajský soud uvedl, že žalobce má na území ČR manželku a zletilého syna, který na něm není dle jeho vlastního vyjádření závislý. Žalobce se tedy nenachází v situaci, ve které by bylo jeho vycestování možné považovat za neúměrné tomu, čeho se na území ČR dopustil. Skutečnost, že opuštěním území ČR dojde k dotčení dosavadních rodinných vztahů, je standardním důsledkem ukončení pobytu většiny cizinců. Krajský soud na závěr neshledal nepřiměřeným zásah do žalobcových práv, a to ani s ohledem na jeho majetkové poměry.

[6] Námitky uplatněné poprvé v replice ze dne 14. 11. 2022 označil krajský soud za opožděné, jelikož lhůta pro podání žaloby uběhla dne 7. 10. 2022. Shodný závěr platí i pro námitky uplatněné až při soudním jednání dne 9. 12. 2022. Nadto krajský soud k opožděné námitce ohledně nedostatečného poučení správními orgány uvedl, že žalobce byl řádně seznámen s podklady pro rozhodnutí a měl možnost se k podkladům vyjádřit, přestože uvedl, že mu není zřejmé, k čemu se má vyjádřit. Ohledně opožděně uplatněné námitky týkající se doby, která uplynula od spáchání trestného činu, krajský soud konstatoval, že žalobci nemůže jít k dobru skutečnost, že si závažnost jeho trestné činnosti vyžádala déle trvající objasnění v trestním řízení. K námitce, že podmínky stanovené v § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců musejí být srovnatelně závažné jako podmínky uvedené v § 77 odst. 1 písm. h) a i), kterou žalobce uplatnil až při ústním jednání dne 9. 12. 2022, krajský soud připomněl, že podmínky uvedené ve výše zmíněných ustanoveních jsou definovány samostatně.

II. Obsah kasační stížnosti žalobce

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Krajský soud při posuzování stěžovatelovy trestné činnosti pominul, jaký časový odstup uplynul mezi dvěma spáchanými trestnými činy, přičemž první z nich byl již zahlazen. Spojování těchto trestných činů do časové souvislosti není opodstatněné. Krajský soud sice uvedl, že stěžovatel páchal dlouhodobou závažnou hospodářskou trestnou činnost, ale již nezohlednil, že sedmnáct let řádně odváděl státu daně. Trestná činnost se tak vztahuje ke třem daňovým obdobím oproti sedmnácti letům řádně odváděných daní. Nadto stěžovatel od roku 2017 daně opět odváděl řádně. Zrušení povolení k trvalému pobytu se proto jeví jako nepřiměřené.

[9] Konstatování krajského soudu, že spolu se stěžovatelem může vycestovat i jeho manželka a syn s rodinou, vyjadřuje pohrdání citovými vazbami a sociálně ekonomickými poměry vytvořenými při uspokojování společných potřeb všech členů rodiny. Krajský soud přehlíží, že jeho syn a vnučky jsou občané ČR a že syn musel převzít starost o stěžovatelovu obchodní společnost, která je zdrojem obživy rodiny. Z napadeného rozsudku není zřejmé, jak přispěje k vylepšení jejich situace, pokud se občané ČR přestěhují do Moldavské republiky. Není zřejmé, v čem je spatřován veřejný zájem na tom, aby manželka stěžovatele, která poskytuje pomoc synovi při výchově vnuček, následovala svého manžela do státu, v němž nemají zázemí pro uspokojování základních životních potřeb. Krajský soud se též nevyjádřil k tomu, zda je odloučení od syna a manželky přiměřené sledovanému záměru a účelu. Krajský soud navíc přistoupil k posouzení přiměřenosti zásahu do stěžovatelových práv bez obstarání potřebných informací.

[10] Rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné, jelikož trpí vadou spočívající v nedostatečném zjištění skutkových okolností, které mají být relevantní pro výrok rozhodnutí. Krajský soud je i bez námitky povinen přihlédnout k vadám řízení, které jsou uvedeny v § 76 odst. 1 s. ř. s. Ačkoliv si je stěžovatel vědom, že v kasační stížnosti nelze uplatnit námitku, kterou neuplatnil v řízení před krajským soudem, platí také, že krajský soud je povinen přihlédnout k vadě správního řízení, které obsahově odpovídá zárodek žalobního bodu. Stěžovatel k dostatečnému prokázání skutkového stavu opakovaně navrhoval provedení výslechů rodinných příslušníků, avšak krajský soud tyto návrhy zamítl pro nadbytečnost, přičemž nesplnil svou povinnost uvést, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl.

[11] Krajský soud se měl vyjádřit k otázce, zda pod pojem „závažný způsob narušení veřejného pořádku“ lze podřadit jakékoliv jednání, které bylo trestním soudem kvalifikováno jako trestná činnost, dále zda konkrétní jednání stěžovatele je srovnatelné s hledisky uvedenými v § 77 odst. 1 písm. h) a j) a odst. 2 písm. e) zákona o pobytu cizinců. Dále se měl vyjádřit k tomu, jaký je vztah mezi trestním jednáním podřazeným pod pojem „narušení veřejného pořádku“ a spácháním trestného činu s uložením nepodmíněného trestu, respektive vícenásobným odsouzením za trestnou činnost. Stěžovatel má za to, že se nejedná o námitku, ale pouze o požadavek komplexního hodnocení věci po právní stránce. Krajský soud má *ex offo* nahlížet na věc ze všech právně relevantních hledisek v souladu se zásadou *iura novit curia*.

[12] Krajský soud se nezabýval výší uloženého trestu. Nezohlednil, že stěžovatel nebyl odsouzen k nepodmíněnému trestu. Dále je stěžovatel přesvědčen, že § 77 odst. 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců hovoří o budoucím jednání cizince a nikoliv o jeho jednání minulém. Stěžovatel dále uvádí, že krajský soud měl přihlédnout k námitce doby, která uplynula od spáchání trestného činu, jež je ostatně zřejmá ze správního spisu. Opačný pohled by znamenal, že by krajský soud či žalovaný neměl přihlédnout k věku cizince, pokud by jej na to cizinec sám neupozornil.

[13] Krajský soud též nenapravil nesprávný postup žalovaného, který neposkytl stěžovateli poučení, aby pro neznalost právních předpisů neutrpěl v řízení újmu. V protokolu o seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí stěžovatel uvedl, že mu není zřejmé, k čemu se má vyjádřit, a správní orgán na toto vyjádření nijak nereagoval. Krajský soud neměl zůstat nečinným a čekat, až ho stěžovatel na toto pochybení upozorní.

[14] Krajský soud nepostupoval objektivně při hodnocení přiměřenosti zásahu do práv stěžovatele. Nebyl proveden žádný důkaz, který by prokazoval, že stěžovatel nevedl řádný život, a krajský soud přesto vedení řádného života zpochybňuje. Od spáchání daňového trestného činu uplynulo sedm let, což nelze považovat za krátkou dobu. Krajský soud nijak nehodnotil, že se stěžovatel od roku 2016 nedopustil žádné protiprávní činnosti, ani dopravních přestupků. Dle judikatury NSS neobstojí paušální závěr, že by opakované páchání více úmyslných trestných činů bylo vždy opakovaným narušením veřejného pořádku závažným způsobem. Krajský soud nesmí rezignovat na požadavek individuálního posouzení závažnosti protiprávního jednání cizince ve vztahu k ohrožení veřejného pořádku. V projednávané věci představuje zrušení trvalého pobytu stěžovateli citelný zásah do jeho soukromého života, což je dáno jeho věkem, dlouhodobým manželským soužitím, vztahem k synovi – občanovi ČR, dvěma nezletilým vnučkám, zázemím vytvořeným v ČR, nemovitostí, ve které všichni výše zmínění žijí, přáteli, obchodními partnery a vybudovaným zdrojem příjmů.

[15] Rodinu stěžovatele nyní finančně zajišťuje jeho syn. Tato skutečnost pouze doplňuje žalobní tvrzení. Na skutečnost, že je finančně závislý na svém synovi, mohl upozornit až v replice ze dne 14. 11. 2022, jelikož do té doby žil z úspor. Nemohl tedy tuto skutečnost tvrdit ve správním řízení. Věc proto měla být posuzována podle čl. 2 odst. 2 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. 4. 2004, o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (dále jen „směrnice 2004/38/ES“). Žalovaný věděl, že stěžovatel vedl obchodní společnost, jejímž prostřednictvím zajišťoval příjem nejen sobě, ale celé své rodině, a že má zákaz výkonu funkce statutárního orgánu v obchodních společnostech. Přesto ohledně těchto skutečností neučinil žádný hodnotící závěr. Stěžovatel navrhl důkazy nejen k prokázání toho, že je vyživovanou osobou ve smyslu směrnice 2004/38/ES, ale též k osvětlení svého soukromého a rodinného života a dalších skutečností, které jsou zásadní pro pečlivé posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí. Krajský soud však zamítl tyto důkazní návrhy jako nadbytečné.

[16] Stěžovatel na závěr odkázal na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, ve které jsou uvedena kritéria, jimiž se mají státy řídit při posouzení nezbytnosti zásahu do soukromého a rodinného života cizince. Dle této judikatury musejí vnitrostátní soudy podrobně odůvodnit svá rozhodnutí, přičemž odůvodnění, které nevyvažuje dotčené zájmy,

je v rozporu s čl. 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Tyto požadavky rozsudek krajského soudu nesplňuje.

[17] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[18] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[19] Jelikož se v projednávané věci jedná o opakovanou kasační stížnost, NSS se nejprve zabýval otázkou, zda je kasační stížnost přípustná dle § 104 odst. 3 s. ř. s. Možnost účastníků řízení napadnout rozhodnutí krajského soudu poté, co NSS jeho původní rozhodnutí zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, je totiž omezena § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., podle něhož je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž krajský soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí zrušil NSS.

[20] Ze zákazu opakované kasační stížnosti dovodila judikatura NSS nad rámec doslovného znění § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. výjimky, jejichž respektování znamená dodržení smyslu a účelu rozhodování NSS. Dané ustanovení nelze vztáhnout zejména na případy, kdy NSS vytýká nižšímu správnímu soudu procesní pochybení nebo nedostatečně zjištěný skutkový stav, případně nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Odmítnutí kasační stížnosti za tohoto procesního stavu by znamenalo odmítnutí věcného přezkumu rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009-165, č. 2365/2011 Sb. NSS). I v těchto případech se však námitky opakované kasační stížnosti musejí pohybovat v rámci již vysloveného právního názoru a následování pokynu NSS nebo musejí směřovat k právní otázce, která v první kasační stížnosti nebyla řešena a kvůli vadnému procesnímu postupu nebo vadě obsahu rozhodnutí krajského soudu řešena být nemohla (srov. usnesení NSS ze dne 1. 7. 2021, č. j. 9 As 22/2021-37).

[21] Nejvyšší správní soud rozsudkem č. j. 9 Azs 47/2023-42 zrušil původní rozsudek krajského soudu, jelikož krajský soud neposoudil včasnost několika námitek a dostatečným způsobem se nevypořádal s námitkou ohledně nepřiměřenosti zásahu do stěžovatelova soukromého a rodinného života. Kasační námitky týkající se toho, jak na tyto otázky následně přezkoumatelně zareagoval krajský soud, jsou proto přípustné.

[22] Naopak nejsou přípustné námitky, které směřují do závěrů krajského soudu, které již věcně přezkoumal a potvrdil NSS v rozsudku č. j. 9 Azs 47/2023-42. Konkrétně se jedná o námitky týkající se naplnění podmínky opakovaného závažného narušení veřejného pořádku, jelikož správnost závěrů krajského soudu ohledně této otázky NSS konstatoval již v odstavcích [28] a [29] výše uvedeného rozsudku. Je nepřípustné, aby stěžovatel v nynější kasační stížnosti doplňoval či rozšiřoval svou argumentaci k výše uvedené otázce. Shodně je třeba posoudit i námitku, že stěžovatel má být považován za rodinného příslušníka občana EU podle směrnice 2004/38/ES a že je třeba posoudit jeho možné budoucí chování. K posouzení, zda je stěžovatel rodinným příslušníkem občana EU ve smyslu výše uvedené směrnice, se NSS vyjádřil v odstavcích [26] a [27] rozsudku č. j. 9 Azs 47/2023-42 a ohledně

potřeby zkoumat možné jednání stěžovatele v budoucnu se vyjádřil v jeho odstavci [13]. Těmito námitkami se tedy NSS již nemůže znovu zabývat.

[23] Kasační stížnost není důvodná.

[24] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se NSS nejprve tímto důvodem a pro stručnost odkazuje na judikaturu k posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod (viz např. rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS). Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být dle ustálené judikatury vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. např. usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 - 74, č. 1566/2008 Sb. NSS).

[25] Stěžovatel spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku v tom, že je nesrozumitelný a krajský soud dostatečně nevypořádal námitku přiměřenosti dopadů rozhodnutí žalovaného do jeho soukromého a rodinného života ve smyslu § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců.

[26] Nejvyšší správní soud neshledává, že by rozsudek krajského soudu trpěl vadou nesrozumitelnosti. Dle rozsudku NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, lze za rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost považovat zejména rozhodnutí postrádající základní zákonné náležitosti, rozhodnutí, z něhož nelze seznat, jak bylo o věci rozhodnuto, rozhodnutí zkoumající správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek), rozhodnutí, jehož výrok je v rozporu s odůvodněním, rozhodnutí, které vůbec neobsahuje právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jehož důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné atd. Žádnou z výše uvedených vad napadený rozsudek netrpí. Krajský soud srozumitelným a logickým způsobem uvedl, k jakým závěrům dospěl, přičemž nelze shledat, že by si jeho závěry například protiřečily či že by nebylo zřejmé, k jakým závěrům dospěl. Ani jinými výše uvedenými vadami rozsudek krajského soudu netrpí.

[27] Co se týče nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku z důvodu nedostatečného posouzení otázky přiměřenosti zásahu do stěžovatelových práv, tedy důvodu, pro který NSS zrušil předešlý rozsudek, krajský soud své dřívější pochybení napravil a podrobně a přesvědčivě se zabýval jednotlivými žalobními tvrzeními týkajícími se této otázky. Konkrétně se stěžovatelovými tvrzeními zabýval v bodech 65. až 71. napadeného rozsudku, kde uvedl, proč je nepovažoval za dostatečná pro zpochybnění závěru žalovaného o přiměřenosti zásahu napadeného rozhodnutí do stěžovatelova soukromého a rodinného života. Napadený rozsudek proto není nepřezkoumatelný ani z tohoto důvodu.

[28] Stěžovatel namítá i nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného. Implicitní posouzení přezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného musí krajský soud provést i bez námitky, jelikož pokud by přezkoumal nepřezkoumatelné rozhodnutí správního orgánu, zatížil by svůj rozsudek vadou dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. rozsudek NSS ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006-91). Žalovaný dle stěžovatele dostatečně nezjistil skutečnosti podstatné pro posouzení daného případu. NSS neshledal, že by rozhodnutí žalovaného trpělo touto vadou.

Žalovaný dostatečným způsobem vysvětlil důvody, které ho vedly ke zrušení stěžovatelova povolení k trvalému pobytu. Co se týče přiměřenosti zásahu rozhodnutí žalovaného do stěžovatelova práva na soukromý a rodinný život, žalovaný zohlednil, že stěžovatel má na území ČR manželku a zletilého syna, vlastní zde nemovitost a byl zde dříve společníkem v obchodní společnosti, ale svou funkci převedl na syna. Žalovaný shledal, že zrušení povolení k trvalému pobytu bude znamenat určitý zásah do stěžovatelova života, nicméně okolnosti jeho soukromého a rodinného života nezakládají nepřiměřenost tohoto zásahu. Závěry žalovaného považuje NSS za dostatečné. Stěžovatel ve správním řízení nenamítal skutečnosti, ke kterým by se žalovaný v napadeném rozhodnutí opomněl vyjádřit. Žalovaný nemá dle rozsudku NSS ze dne 29. 11. 2012, č. j. 9 As 142/2012-21, povinnost výhradně z vlastní iniciativy vyhledávat a opatřovat důkazy ve prospěch cizince. Rozhodnutí žalovaného tedy není nepřezkoumatelné.

[29] Nejvyšší správní soud poté přistoupil k posouzení dalších přípustných kasačních námitek. Stěžovatel zpochybňuje jednotlivé závěry krajského soudu ohledně přiměřenosti zásahu do svých práv. Dle ustálené judikatury správní orgán či správní soud zkoumá při hodnocení přiměřenosti zásahu dle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců především závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku jeho pobytu na území ČR, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, jeho ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby na území ČR a intenzitu vazeb k domovskému státu. Zároveň zde platí přímá úměra: čím intenzivnější je zásah do soukromého a rodinného života, tím vyšší musí být intenzita narušení veřejného pořádku a tomu odpovídající veřejný zájem na vycestování cizince (srov. rozsudek NSS ze dne 19. 10. 2016, č. j. 2 Azs 147/2016-30).

[30] Dle rozsudku NSS ze dne 23. 4. 2020, č. j. 7 Azs 49/2020 - 35, bodu 17, nicméně platí, že *„[p]o správních orgánech nelze požadovat, aby výhradně z vlastní iniciativy vyhledávaly a opatřovaly důkazy, které by mohly svědčit ve prospěch žalobce, tedy i ty, které by se mohly týkat nepřiměřenosti tvrzeného zásahu do jeho soukromého a rodinného života (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2012, č. j. 9 As 142/2012 - 21). Rovněž není nezbytné, aby se správní orgány výslovně vyjadřovaly ke všem kritériím uvedeným v § 174a zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2014, č. j. 8 As 109/2013 - 34).“* Bylo tedy na stěžovateli, aby v průběhu správního řízení upozornil na skutečnosti, které by mohly být podstatné pro posouzení jeho případu. Krajský soud byl poté povinen vypořádat pouze ty okolnosti týkající se práva na soukromý a rodinný život, které vyšly v průběhu řízení najevo. Nebyl proto povinen za stěžovatele domýšlet konkrétní tvrzení k jednotlivým kritériím uvedeným v § 174a zákona o pobytu cizinců. Nemusel tedy ani zkoumat veškeré skutečnosti uvedené v judikatuře ESLP, na které upozorňuje stěžovatel, pokud nevyšly najevo v průběhu řízení. Ke správnosti posouzení jednotlivých tvrzení se NSS vyjádří níže.

[31] Stěžovatel uvádí, že krajský soud nezohlednil, že na území ČR přicestoval ve věku třiceti dvou let, a nyní by musel v padesáti pěti letech začít žít v novém prostředí bez rodinného a sociálního zázemí. NSS neshledal tuto námitku důvodnou. Krajský soud osobní situaci stěžovatele posoudil v bodech 65. a 66. napadeného rozsudku, ve kterých se zabýval jak jeho věkem, tak skutečností, že na území ČR pobýval po dobu dvaceti let. Dospěl k závěru, že stěžovatel není v důchodovém věku a že je schopen pracovat. Z tohoto důvodu nepovažoval stěžovatelův věk za skutečnost, která by bránila jeho návratu do země původu. Dále uvedl, že stěžovatel žil větší část svého života v zemi původu. NSS shledává toto posouzení žalobních tvrzení dostatečným a logickým. Pouhá skutečnost, že je stěžovateli přes

padesát let, nezakládá bez dalšího nepřiměřenou intenzitu zásahu do jeho práv, jelikož se nejedná o natolik vysoký věk, aby mu bránil v návratu do země původu. Shodně lze hodnotit i posouzení doby, po kterou pobýval mimo zemi původu.

[32] Stěžovatel v žalobě nenamítal, že by mu situace v zemi původu znemožňovala návrat, takže žalovaný se nemusel situací v Moldavské republice podrobněji zabývat. Stěžovateli nic nebránilo, aby danou námitku uplatnil již v žalobě. Z ničeho nevyplývá, že by v Moldavské republice nastala nějaká specifická situace, kterou by se krajský soud musel zabývat z úřední povinnosti.

[33] Co se týče rodinného života, krajský soud dle stěžovatele přehlédl, že jeho syn a vnučky jsou občané ČR, kteří se s ním nemohou přemístit do Moldavské republiky, navíc syn na území ČR řídí obchodní společnost, která je zdrojem obživy celé rodiny. Dále se krajský soud nevyjádřil k dopadům hrozícího odloučení stěžovatele od manželky. NSS neshledal ani tuto námitku důvodnou. Krajský soud se v bodě 68. napadeného rozsudku vyjádřil k situaci stěžovatelova syna, možnosti vídat nezletilé vnučky a k zajištění obživy celé rodiny. Není pravdou, že by přehlédl, že stěžovatelův syn a vnučky jsou občané ČR, pouze uvedl, že mají možnost se za stěžovatelem přestěhovat do Moldavské republiky. Neuvedl tedy, že by se jednalo o jediné řešení jejich rodinné situace.

[34] Ke stěžovatelovu odloučení od manželky krajský soud uvedl, že manželka může opustit území ČR se stěžovatelem, a pokud se rozhodne zůstat na území ČR kvůli vnučkám, pak sice dojde k dotčení dosavadních vztahů, nicméně tato skutečnost je standardním důsledkem zrušení pobytového povolení většiny cizinců. K tomu je třeba připomenout, že existence manželství bez dalších okolností nezakládá nepřiměřenost zásahu do soukromého a rodinného života cizince. Manželka stěžovatele je též občankou Moldavské republiky, proto má skutečně možnost vrátit se do země původu se stěžovatelem. Obdobnými skutkovými okolnostmi se NSS zabýval v rozsudku ze dne 12. 1. 2017, č. j. 10 Azs 312/2016-59, ve kterém neshledal, že by nepřiměřenost zásahu při zrušení povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 2 [v tehdejší věci se jednalo o písmeno e)] zákona o pobytu cizinců zapříčinila pouhá přítomnost zletilého syna a manželky tehdejšího stěžovatele (taktéž odsouzeného za trestnou činnost) na území ČR.

[35] Co se týče zletilého syna, ten na stěžovatelovi není nijak závislý, což stěžovatel ani netvrdí. Naopak svou vlastní závislost na zletilém synovi se stěžovateli nepodařilo prokázat. K tomu lze odkázat na rozsudek NSS ze dne 8. 9. 2021, č. j. 1 Azs 18/2021-48, dle kterého nestačí závislost na výživě jedné osoby druhou tvrdit, nýbrž musí být prokázána. Skutečnost, že na území ČR pobývá manželka stěžovatele a jeho zletilý syn s nezletilými vnoučaty, kteří jsou občany ČR, tak nezakládá sama o sobě důvodnost jeho námitky o nepřiměřenosti zásahu do jeho práva na soukromý a rodinný život.

[36] Posouzení stěžovatelova rodinného života provedené krajský soudem tedy obstojí. Nelze souhlasit se stěžovatelem, že se krajský soud nezabýval přiměřeností zásahu do jeho práva na soukromý a rodinný život s ohledem na sledovaný účel zrušení povolení k trvalému pobytu. Krajský soud v bodě 72. napadeného rozsudku dospěl k závěru, že stěžovatel netvrdil natolik intenzivní zásah, jehož intenzita by mohla převážit nad intenzitou porušení veřejného pořádku dlouhodobým páchání závažné hospodářské trestné činnosti, ke které se vyjádřil v bodě 58. napadeného rozsudku. S tímto závěrem se NSS ztotožňuje.

[37] Stěžovatel dále uvádí, že při popisu intenzity porušení veřejného pořádku krajský soud nepřihlédl k tomu, že daně platil řádně po dobu sedmnácti let z celkových dvaceti, kdy pobýval na území ČR. NSS neshledává tuto námitku důvodnou. Stěžovatel páchal od roku 2013 do roku 2016 závažnou hospodářskou trestnou činnost za účelem úmyslného neoprávněného získání nadměrného odpočtu na dani z přidané hodnoty, čímž způsobil České republice škodu více než 9,5 milionu Kč. Skutečnost, že tuto trestnou činnost páchal pouze tři roky z celkových dvaceti, kdy pobýval na území ČR, nemění nic na tom, že protiprávní jednání, které trvalo po dobu tří let, není možné považovat za jednorázový exces z vedení řádného života, jak správně uvedl krajský soud v bodě 61. napadeného rozsudku. Krajský soud též upozornil na skutečnost, že se nejednalo o první trestný čin, z jehož spáchání byl stěžovatel na území ČR shledán pravomocně vinným. Zákon o pobytu cizinců ani judikatura nevyžaduje, aby k opakovanému závažnému narušení veřejného pořádku ve smyslu § 77 odst. 2 písm. a) docházelo po delší dobu, než po jakou vedl cizinec na území ČR řádný život. Vzhledem k výše posouzené intenzitě zásahu do stěžovatelova rodinného a soukromého života lze dospět k závěru, že pouhá skutečnost, že stěžovatel sedmnáct let z celkových dvaceti na území ČR nepáchal závažnou hospodářskou trestnou činnost, významně nesnižuje intenzitu porušení veřejného pořádku.

[38] Dle stěžovatele krajský soud nesprávně zamítl jeho důkazní návrhy pro nadbytečnost. Krajský soud má dle rozsudku NSS ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004-89, č. 618/2005 Sb. NSS, povinnost odůvodnit, z jakého důvodu považuje provedení důkazu za nadbytečné. Krajský soud v bodě 94. napadeného rozsudku uvedl, že stěžovatelem navržené důkazy neprovedl, jelikož důvodnost žaloby bylo možné posoudit i bez nich. Shodné odůvodnění uvedl i v rámci ústního jednání ze dne 12. 5. 2023, jak vyplývá ze zvukového záznamu na CD nosiči uloženém na č. l. 92 spisu krajského soudu. Dle rozsudku NSS ze dne 1. 4. 2008, č. j. 9 Azs 15/2008-108, platí, že pro nadbytečnost může krajský soud odmítnout provedení důkazů, pokud již byla *„skutečnost, která má být dokazována, v dosavadním řízení bez důvodných pochybností postavena najisto.“* Stěžovatel se návrhy důkazů snažil prokázat svou rodinnou situaci. Skutečnosti, které měly vyplynout z navrhovaných výslechů členů rodiny a rodných listů stěžovatelových vnuček, krajský soud posoudil v části napadeného rozsudku, ve které se zabýval stěžovatelovou soukromou a rodinnou situací, přičemž neshledal, že by stěžovatel namítal takové skutečnosti, které by mohly prokázat nepřiměřený zásah do jeho práv. Stěžovatel v kasační stížnosti neuvádí, jaké další podstatné skutečnosti, než kterými se již zabýval krajský soud, měly z výslechů vyplynout a co měly konkrétně prokázat. NSS proto i přes stručnost odůvodnění krajského soudu o neprovedení těchto důkazních návrhů neshledává v jeho postupu takové pochybení, které by odůvodňovalo zrušení napadeného rozsudku.

[39] Stěžovatel též nesouhlasí s posouzením včasnosti některých jeho námitek. Konkrétně nesouhlasí s tím, že by námitka o nedostatečném poučení ze strany žalovaného byla opožděná, jelikož se jedná o skutečnost, ke které měl krajský soud přihlédnout i bez žalobní námitky. NSS tento názor nesdílí. Po krajském soudu nelze žádat, aby bez žalobní námitky dohledával ve správním spise možná pochybení správních orgánů. Dle § 75 odst. 2 s. ř. s. krajský soud přezkoumává napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů. Krajský soud proto nebyl povinen se k tvrzení ohledně nedostatečného poučení stěžovatele vyjádřit *ex offo*, ale pouze na základě námitky týkající se tohoto tvrzeného pochybení. Řízení ve správním soudnictví je totiž ovládáno dispoziční zásadou, a správní soud proto není oprávněn za stěžovatele domýšlet argumenty. Opačným postupem by přestal být nestranným rozhodčím

sporu, ale přebíral by roli advokáta (srov. obdobně k domýšlení kasační argumentace např. rozsudky NSS ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Afs 57/2011-95, nebo ze dne 22. 4. 2014, č. j. 2 Ads 21/2014 - 20). Stěžovatelova žaloba neobsahovala námitku nesprávného poučení správním orgánem. Spornou námitku uplatnil až v replice ze dne 14. 11. 2022, kterou podal až po uplynutí lhůty k rozšíření žalobních bodů ve smyslu § 71 odst. 2 s. ř. s. Proto byla krajským soudem správně považována za opožděnou. Nelze též pominout, že krajský soud tuto námitku sice považoval za opožděnou, přesto se k ní vyjádřil v bodě 80. napadeného rozsudku v tom smyslu, že ze správního spisu vyplývá, že stěžovateli bylo umožněno seznámit se s poklady rozhodnutí a vyjádřit se k nim. Pokud stěžovatel namítal, že nevěděl, k čemu se má vyjádřit, NSS se ztotožňuje s krajským soudem, že nebylo povinností žalovaného při seznámení s podklady stěžovatele poučovat o tom, k čemu konkrétně by se měl vyjádřit. Daná námitka je proto nedůvodná.

[40] Námitku ohledně doby, která uplynula od spáchání trestného činu, krajský soud v bodě 79. napadeného rozsudku posoudil jako opožděnou, jelikož byla poprvé uplatněna taktéž až v replice ze dne 14. 11. 2022. Stěžovatel nyní v kasační stížnosti namítá, že tato skutečnost je zřejmá ze správního spisu a z tohoto důvodu k ní bylo možno přihlédnout. NSS však opakuje, že ani v případě této námitky nemohl krajský soud domýšlet za stěžovatele argumenty v jeho prospěch. Taková role je vyhrazena pro jeho právního zástupce, který za něj ostatně podával žalobu. Ani tato námitka proto není důvodná.

[41] Ke stěžovatelovu požadavku, aby krajský soud hodnotil věc po právní stránce komplexně a *ex offo* na ni nahlížel ze všech relevantních hledisek v souladu se zásadou *iura novit curia*, NSS připomíná, že správní soudnictví je založeno na zásadě dispoziční, takže je to právě žalobce, kdo v žalobě vymezí rozsah soudního přezkumu rozhodnutí správních orgánů. Krajský soud je povinen se věcí zabývat pouze v tomto rozsahu, pokud neodhalí pochybení, ke kterému musí přihlédnout z úřední povinnosti. Tato výjimka z dispoziční zásady neslouží k tomu, aby se krajský soud vyjádřil ke všem možným skutečnostem, které by teoreticky mohly mít na danou věc vliv, ale které žalobce neuvedl v žalobě. Skutečnost, že krajský soud bez námitky nevytkl správním orgánům případná pochybení, též nelze považovat za výraz cynického náhledu a škodolibosti, jak se domnívá stěžovatel, nýbrž za dodržení dispoziční zásady.

IV. Závěr a náklady řízení

[42] Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek krajského soudu není nezákonný z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Proto NSS kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[43] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, avšak jemu žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu je soud nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. září 2023

pokračování

JUDr. Pavel Molek
předseda senátu